(Nro. 49.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 25. 1. Marca 1820.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — W celu uposażenia szkoły w Straszowicach w Cyrkule Przemyslkim, oświadczono się do dawania corocznie następuiących składek: JW. gr. kat. Biskup Przemyslki po 147 ZR. W. W. — 6 sążni drew i 8 ZR. W. W., na rekwizyta szkolne; Gmina tameczna po 60 ZR. W. W.; następuiące też osoby przez czas pobytu swoiego w Straszowicach, iako to: gr. kat. X. Pleban Kuszczykiewicz po 5 ZR.; Kontrolor Ekonomii Snigurski po 5 ZR. i Leśniczy Drobny po 3 ZR. W. W.

Rząd kraiowy poczytuie to sobie za obowiązek tę do publicznego dobra dążącą czynność powszechnie ogłosić.

We Lwowie dnia 9. Grudnia 1819.

Gazeta Pragska zawiera co następuie: „Nayiaśnieysza Cesarzowa Rossyyska wdowa, która od czasu swey bytności w roku 1818 w Pradze, tuteysze powszechnie użyteczne i uczone urządzenia ciągle wspiera swoim udziałem, przesłała teraz na ręce JW. Hrabiego Kołowrata Liebsteińskiego Wysokiego Burgrabiego, duży złoty medal dla tuteyszey C. K. biblioteki a to ku pamiątce iey bytności w wspomnionym roku. Medal ten wystawuiący dar Nayiaśnieyszey Pani z iey wyobrażeniem dwoiaką w sobie zawiera wartość, zachowany w C. K. bibliotece przywodzić zawsze będzie przyiemne wspomnienie owego czasu, w którym to miasto miało szczęście oglądać w murach swoich tę Monarchinię.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki Północney

Wszystkie dokumenta służące do traktatu względem odstąpienia Floryd, których udzielić przyrzekł Prezydent w swoiem Poselstwie, wyszły drukiem i zawarte są w gazetach Amerykańskich... Pierwszy rozdział dosięga początkowych miesięcy roku 1818 i ściąga się do owczesnie nadanych krain przez Króla Hiszpańskiego, które iak wiadomo były główną przeszkodą do uskutecznienia owego traktatu. Zdaie się iednak, podług listu Don Luis de Onis datowanego d. 16. Listop da 1818 w Washingtonie; że Jego Katolicka Mość zezwolił, uznać nieważność nadanych krain: Xiążęciu Alagon, Hrabiemu Punon Rustro i P. Vargas pod tym warunkiem, iż wszystkie nadania tego rodzaiu, które od roku 1802 aż do 24. Stycznia 1818 przez Hiszpanii a poczynione były iako do dnia, w którym pierwsze przełożenie o ustąpienie Floryd podano, potwierdzone bydź powinny; zgoda ta stanowi zasadę 8go artykułu z d. 22go Lutego 1819. Ponieważ Hiszpania wzbraniała się iak wiadomo traktat pomieniony podpisać w przeciągu sześciumiesięcznem oznaczonym ostatnim artykułem tegoż traktatu (to iest do 22. Sierpnia 1819), zatem neybardziey interessuiące urzędowe korrespondencyie zaczynaią się od upłynienia tego czasu i późniey, kiedy Poseł Zjednoczonych Stanów P. Forsyth ponawiał swoie żądanie w Madrycie o zatwierdzenie tegoż traktatu. W upłynionym miesiącu Październiku r. z. podał ón notę do Xiążęcia San Fernando, który podówczas był na czele Ministeryium, w tey wyraził swoią gotowość przyięcia ratyfikacyi, zastrzegaiąc sobie, że zniweczonemi będą nadania owe uczynione Xiążęciu Alagon, Hrabiemu Punon Rustro i P. Vargas iako warowane 8em artykułem traktatu i ieżeli podpis Króla w ośmiu dniach nastąpi a to dla tego, żeby Kapitan Read z okrętu Hornet oczekuiący w Madrycie był w stanie przed otwarciem Kongressu stanąc z tą ratyfikyią w Washingtonie. Xiąże San Fernando wyraził w swoiey odpowiedzi datowaney z d. 8. Październiką, iż zamiarem iest Króla odwlec ieszcze ratyfikacyią traktatu, lecz z resztą dalsze układy zacząć pozwala; daley wyraża tenże o utworzeniu Rzeczypospolitey w Tezas części Krolestwa Mexykańskiego, która iak mniema

)(

pozyskać miała Sankcyią Rządu Amerykańskiego. — Przedmiot ten potrzebnie zaciągnienia obiaśnień Posła Hiszpańskiego w Washingtonie, lecz w tey mierze nie nadeszła ieszcze odpowiedz Prezydenta; Xiąże uwiadomia oraz P. Forsyth, że Król niezwłocznie wyśle takiego do Rządów Ziednoczonych Stanów Ameryki, ktoryby posiadaiąc zupełne iego zaufanie przez oddalenie przeszkód i uprzątnienie trudności, które się dotąd iego szczerym chęciom stawiały, mogł przekonać Ziednoczone Stany o rzetelnych i otwartych chęciach, iako też o tey czci i powadze, które Jego Królewska Mość w swoich przyiaźnych stosunkach i porozumieniu się z tym Rządem utrzymywać pragnie."

Odpowiedz ta kończy układy między Hiszpaniią a Ameryką iak daleko te dotąd ogłoszone zostały i dotąd udzielone są dokumenta Kongressowi. Pomiędzy tymi, dwa dokumenta są nayważnieysze, albowiem dowodzą zdania Anglii względem odstąpienia Floryd i stwierdzaią oświadczenie Prezydenta w swoiem poselstwie, że to odstąpienie otrzymało zupełne przyzwolenie Anglii.

Ameryka Hiszpańska.

Naynowsze wiadomości odebrane z Buenos Ayres pod d. 2. Listopada z. r. donoszą: iż w tem mieście panowała ciągle wielka trwoga i obawa, którą nabawił Artigas, wzmocniwszy się bowiem woyskiem z Santa Fe nad rzeką (Uruguay), które wspolnie z nim działa, zbliżał się z znaczną siłą zagrażaiąc uderzeniem na miasto Buenos Ayres. Naywyższy Dyrektor Rondau wyszedł z całym woyskiem przeciwko Artigasowi, iedna bitwa byłaby rozstrzygła los tey walki i byłaby nadała inną postać tey Rzeczpospolitey połączonych Stanow nad rzeką la Plata.

Powstańcy Chiliyscy osadzili Chillan (w południowey Prowincyi) i inne niektóre miasta, Valdiviia położone głębiey ieszcze na południe, było w mocy Pułkownika, Sanchez.

Przybyłe woysko Hiszpańskie na wyspę Kuba, zmnieyszyło się przez choroby do trzeciey części; wieści o odstąpieniu tey wyspy znikły zupełnie.

Hiszpaniia.

Dnia 7. Lutego nadeszły do Paryża przez gońca wiadomości, sięgaią one do daty 26go z Kadyxu, a do dnia 31. Stycznia z Madrytu i są bardzo zaspokaiaiące względem wypadków Andaluzyiskich. List odebrany z Madrytu z d. 29. Stycznia umieszczony w Monitorze zawiera co następnie: „Jenerał Freyre miał wyruszyć dnia 25go, dowód więc, iż Kadyx nie iest w mocy powstańców i że oni sami przemocą lub wewnętrznemi niezgodami pokonani zostaną: nieporozumienia panuią pomiędzy ich naczelnikami, zaszła była mocna sprzyczka pomiędzy Arco Agnero Szefem Sztabu jeneralnego powstańców i Dowodcą artyleryi Banos, którą zakończył poiedynek, zniżony żołd dla woyska, sprawia niechęć i zbiegostwo; przybycie Jenerała Freyre z woyskiem potężnem przyniesie wszystkiemu koniec. — Dnia 22. zawołał w teatrze Officer: *Niech żyie Konstytucyia Stanów Cortes!* Głos ten wzbudził naywiększą niechęc. Okazało się, iż Officer ten przy wnyyściu Francuzów do Hiszpanii, był przyczyną śmierci Jenerała Solano! Zdaie się, iż ów Jenerał padł ofiarą swego męztwa i wściekłości Ludu."

Podług Dziennika rospraw wspomniony Officer ma bydź Pułkownik Santiago, który 1808. roku poburzywszy Lud w Kadyxie do powstania sprawił, iż Jenerał Salano towarzysz broni Jener. Moreau w wyprawach do Niemczech został zamordowany. Tenże Dziennik wyraża, iż Jenerał Freyre miał wyruszyć istotnie d. 25. przeciwko powstańcom, d. 27. miał przybydź do Puerto de Santa Maria.

Przeciwnie zaś zawiera Dostrzegacz Austryiacki z d. 19. Lutego: list prywatny odebrany z Madrytu z d. 27. Stycznia donosi, iż Powstańcy zaięli Medina Sidonia opuszczone przez woysko Królewskie. Tenże sam list wyraża, iż Jenerał Vives opuścił Madryt i udać się miał na swoie przeznaczenie do Washingtonu względem dodatkowych obiaśnień do traktatu zawartego o Florydy, iedzie ón na Paryż gdzie tylko dzień ma zabawić.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Ponieważ zezwolona lista cywilna dotyczyła się tylko osoby zmarłego Króla, dochody nowego Monarchy muszą bydź dopiero oznaczone. Ministrowie ułożą dziedziczny dochod dla Korony, którego zrzekł się był Krol z powodu listy cywilney; względem osobistego maiątku miał Król Jerzy III. zrobić ieszcze przed słabością rozporządzenie, lecz onego nie przywiodł do skutku, tym sposobem naywięcey przypadłoby teraźnieyszemu Królowi. —

Tytuł Xiążęcia Wallii spada na nastę-

pnie zrodzonych synów Króla Angielskiego, ieżeli naystarszy, który go używa, za życia oyca umiera bezdzietnie. Tak n. p. Jakob I. drugi syn Karola był Xiążęciem Wallii po śmierci starszego Syna Henryka. Ieżeli zaś Król pierwey umiera, tytuł Xiążęcia Wallii nie przechodzi na młodszych synów Króla. Za wstąpieniem na Tron Karola II., brat iego Jakób pozostał Xiążęciem Jorku chociaż zupełnie zniknęła nadzieia, ażeby Karol mógł mieć potomków. — Podług tego prawidła tytułu Xiążęcia Wallii nie ma kto teraz posiadać. —

Podług naynowszych wiadomości z Londynu z d. 5. Lutego Monarcha miał sie nie równie lepiey, wieczorem nie miał iuż bydź wydany bulletyn, ostatni zaś przybity d. 5. o godzinie w pół do dwunastey przed południem na placu Carlton, brzmi iak następuie: „Krol przepędził noc dobrze; Nayiaśnieyszego Pana zdrowie coraz w lepszym znayduie się stanie, z tych więc powodów wieczorem nie wydzie iuż bulletyn."

Kuryier z d. 5. zawiera: „Przygotowani iuż byliśmy do tego pomyślnego uwiadomienia będącemi w obiegu dnia wczorayszego pocieszaiącemi wieściami, choraba była bardzo silna, do pokonania iey użyte środki musiały wyczerpanie sił za sobą pociągnąć. Potrzeba ztąd na to zezwolić, że Monarcha dopiero za kilka dni będzie w stanie poswięcić się zatrudnieniom Rządu Państwa, pokoy umysłu i ciała do przywrocenia zdrowia iego są nieodzownie potrzebnemi, staranność i troskliwość Królewskich lekarzy zaspokaiaią nas zupełnie w tym względzie.

Francyia.

Dnia 6. Lutego była znowu rada Gabinetowa pod prezydencyią Króla i trwała od 2. do 5. godziny z południa. Radę tę Gabinetową składali iak pierwey, Minister Sekretarz Stanu Xiąże Richelieu, Kanclerz Francyi Margrabia Garnier, P. Laine z PP. Cuvier, Simeon i Barona Mounier, Hrabia Ferrand podług umieszczoney wiadomości w Dzienniku Paryzkim nie był obecny ani przeszłey ani teraźnieyszey radzie Gabinetowey.

D. 7. Lutego miało bydź znowu posiedzenie Izby Deputowanych, nie sadzą, aby nowe prawo wyborowe iuż przełożone było. — Przyiaciele dotychczasowego prawa wyborowego dali dnia 5. Lutego, iako w rocznicę onegoż powstania w Cyrku Olympiyskim w Paryżu ucztę na 950 osob. Uważano, iż na tey było wielu Jenerałów i Officerów rożnych stopni, lecz nikt nie był z Człenków liberalnych Izby Deputowanych, którzy zniosłszy się nawzaiem nie byli, ażeby nie dadź pozoru, iakoby uprzednie potępiać mieli nowe prawo.

Naynowsze gazety Paryzkie z d. 8. b. m. donoszą, że Xiąże Richelieu mianowany iest nadzwyczaynym Posłem do Londynu dla wynurzenia żalu Monarchy swoiego Jerzemu IV. Królowi Angielskiemu, z powodu zaszłey śmierci oyca iego. Xiąże ten udadź się miał w podroż d. 12.

P. Saint Simon wskazany został na trzech miesięczne więzienie i zapłacenie kosztów 500 franków, za wyrazy uwłaczaiące winnemu uszanowaniu rodzinie Królewskiey, użyte w niektórych textach wydawanego zeszytami przezeń pisma *Organisateur*, a zawieraiącego naywiększe niedorzeczności. —

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z. d. 7. b. m. były rozprawy względem proiektu do prawa na korzyść nabywców i posiadaczy dobr Narodowych: i tak zwanych Engagistes i Echangistes, a które następniącego dnia daley przedsięwzięte były, w obu posiedzeniach zdawano naypierwey sprawę względem rożnych petycyi i powiększey cześci o osobistych albo mieyscowych interesach. Prośba nieiakiego Turpin z Paryżu zawieraiąca wniosek, ażeby woyskowym, Oficerom, podoficerom, żołnierzom, pomimo ich służby nie wolno było pokazywać sie z bronią, sprawiła rozdwoienie pomiędzy Deputowanymi stronnictwa liberalnego, z tych niektórzy mianowicie Jenerał Foy i Sebestyani mocno się protestowali przeciwko temu wnioskowi i żądali dziennego porządku, inni zaś iako to Boyer, d'Argenson, Chauvelin i. t. p. żądali, ażeby tę prożbę odesłać do Ministra woyny. Pierwsi do których się tą razą i strona prawa przyłączyła na zasadzie, iż stawa stanowi woyskowemu iest właściwą zwyciężyli i względem tey petycyi przystąpiono do dziennego porządku. Nieco dłuższym rozprawom podlegała prośba podana od Burmistrzów i Sędziow pokoiu wyspy Korsyki, ci żądali przywrócenia duchowney korporacyi mianowicie zakonu Franciszkańskiego, który przed Rewolucyią trudnił się wychowaniem młodzieży, życzenie to popierane mocno przez P. Clausel de Coussergues (z prawey strony) przeciwko twierdzeniu komissyi wyznaczoney do tych petycyi, która dała zdanie swoie, ażeby wtey mierze do dziennego porządku przystąpiono; lecz sprzeciwiał się żywo i z wielkim zapałem odnowieniu tey korporacyi w iakikolwiek sposobie mianowicie Jenerał Sebestiani ie-

den z Deputowanych Korzyki, w końcu przyięto wniosek komyssyi, ażeby względem tey petycyi do dziennego porządku przystąpiono. — Wniosek nieiakiego P. Ondotte z Challonu względem zaprowadzenia stroiu Narodowego wzbudził powszechny śmiech, podług tego proszącego, cały Naród powinien by bydź podzielony na 4 klassy i każda powinna by mieć stroy właściwy! — Przystąpiono do dziennego porządku.

Konstytucyionista twierdził w swoiey gazecie z d. 29. Stycznia, że Jeneralny Wikary z Autun P. Dunand sprzeciwiał się przyięciu Missyionarszów w mieście Chalon nad Sekwaną, że przesłał kapitule Biskupiey przedstawienie nieszczęść i klęsk, które wszędzie wiedli za sobę ci Xięża. P. Dunand wyraził więc w swoim liście do Dziennika rozpraw dla zaprzeczenie tego kłamstwa: „Byłem obecny missyi odprawioney r. z. w mieście Autun i widziałem ią sam, byłem świadkiem i ieszcze iestem tego mnogiego i nieoszacowanego dobra, które taż zrządziła missyia, oświadczam, iż gdyby w moiey było mocy iak iest moim życzeniem chciałbym, aby wewszystkich gminach Francyi zaprowadzone były missyie.“

Prussy.

Gazeta powszechna Pruska Stanu z. d. 12. Lutego zawiera pod napisem: „O uwolnie- od służby Professora Wette“ co następuie:

„Ponieważ były tuteyszy Professor Wette dowody swoiego uwolnienia od obowiązków Professora w Uniwersytecie Berlinskim ogłosił drukiem, zatem niemniey interesować powinna i wiadomość wsparta dowodami, iakim sposobem dostał się list iego Rządowi Pruskiemu pisany do Radczyney sprawiedliwości Sandowey d. 31. Marca 1319. Rzeczy te działy się następuiącym sposobem.

„Pomiędzy zagrabionemi papierami na d. 8. Lipca 1819. Chłopcostwu Berlińskiemu, znaleziono u przełożonego tegoż, odpis listu Adwokata Dirrschmidt w Wunsiedel, szwagra Sandowego pisany do Professora Wette z d. 13. Kwietnia 1819, który pomiędzy innemi zawierał: „List WPana pisany do mnie i do matki moiey żony z d. 31. z. m. iest posłannikiem niebios, do matki moiey pisany oddałem natychmiast. Myśli WPanu pocieszaiące są prawdziwie i naszemi.“ Odpis takowy musiał wzbudzić baczność Rządu Pruskiego, ponieważ pochodził z rąk wspomnienego przełożonego Chłopcostwa, zabrany był w Berlinie, znaydywał się pomiędzy papierami związku, który nie tylko, że był przeciwny prawu, lecz nawet był powodem do obrzaiących zdań względem popełnionego występku Sanda, nakoniec, że zabrane papiery zawierały nie przystoyne wyrażenia Professora de Wette względem tego przedmiotu.“

„Rząd Pruski wezwał d. 9. wspomnionego miesiąca Rząd Bawarski, ażeby rodzina Sanda badaną została względem stosunków z Professorem de Wette i iakim sposobem przesłany iey został zabrany list. Na rozkaz Królewskiego Bawarskiego Rządu wezwaną została rodzina Sanda, przed Sąd w Wunsiedel, oyciec, matka i szwagier Sanda oświadczyli, że Professora de Wette raz tylko widzieli, to iest w Sierpniu 1818 podczas, gdy tenże iechał przez Wunsiedel z dwoma młodymi ludzmi znaiomymi Saudowii, którzy noc w ich domu przepędzili; w Sądzie tym złożyli oni odpis listu Professora de Wette pisanego d. 31. Marca do Radczyney Sandowey, który okazany był temuż Professorowi de Wette podczas badania iego w Berlinie, pierwopis bowiem udzielili nie obecnemu członkowi rodziny oraz pierwopis listu drogiego który wspomniony Professor de Wette tegoż samego dnia pisał był do Adwokata Dirrschmidta, w którym on list ów z tą załyczył prośbą: „Ieżeli WPan osądzisz wyrazy moie pisane do matki (Sanda) stosowne i pożyteczne więc odday iey WPan!“ Skoro pierwopis przedsięwziętego protokołu w Sądzie Wunsiedelskim, razem z odpisem i pierwopisem listów Rząd w Monachiumu posłał do Berlina, nakazane zostało badanie Professora de Wette. List tegoż pisany do matki Sanda z d. 31. Marca z. r. wydrukowany iest zgodnie z owym odpisem podanym do protokołu w Sądzie Wunsiedelskim i ieżeli w publicznem wydaniu niektóre texta większemi oznaczone są głoskami, to dla tego tylko iedynie uczyniono, ażeby te wyrażenia wskazać, które szczególniey zasługuią na uwagę publiczności.

Wiadomość naynowsza.

Xiąże Berry zamordowany został z d. 13. na 14. Lutego w nocy przez siedlarczyka, nazwiskiem Louvet, wychodząc z teatru. Szczegóły tego zdarzenia umieszczone będą w następuiącym Numerze.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.